

ዳኞች፡- ሐጎስ ወልዱ

ሂሩት መለሰ

ብርሀኑ አመነው

አልማው ወሌ

ዓሊ መሐመድ

አመልካች፡- ወ/ሮ ኤልሳቤጥ ገሠሠ - ጠበቃ አቶ መከተ ዳኘው - ቀረቡ

ተጠሪ፡- በአራዳ ክፍለ ከተማ ቀበሌ 07/08 አስተዳደር ጽ/ቤት

ነገረ ፈጅ አቶ ወንድሙ አድማሱ - ቀረቡ

መዝገቡን መርምረን የሚከተለውን ፍርድ ሰጥተናል

ፍ ር ድ

ጉዳዩ የቀረበው የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ሰበር ችሎት ጥቅምት 2 ቀን 2002 ዓ.ም የሰጠው ብይን መሠረታዊ የህግ ስህተት ያለበት ስለሆነ በሰበር ታይቶ ይታረምልኝ በማለት አመልካች የሰበር አቤቱታ ስላቀረቡ ነው። የአዲስ አበባ ከተማ ሰበር ችሎት አመልካችና በተጠሪ መካከል የነበረውን የቤት ኪራይና የቤት ባለቤትነት ክርክር ተጠሪ አመልካችን መጥሪያ ለማድረስ በአድራሻቸው አፈላልጎ ማግኘት ባለመቻሉ መጥሪያው ፍርድ ቤት ቅጥር ግቢ እንዲለጠፍለት ባቀረበው ቃለመሀላ መሠረት መጥሪያው በፍርድ ቤቱ ቅጥር ግቢ ተለጥፎ አመልካች ባለመቅረባቸው ጉዳዩን አመልካች በሌሎች አይቶ የአዲስ አበባ ከተማ ይግባኝ ሰሚ ፍርድ ቤት የሰጠውን ውሳኔ በመሻር ታህሳስ 4 ቀን 2000 ዓ.ም ውሳኔ ሰጥቷል። አመልካች ከተጠሪ ጋር የምትከራከረው በቤት ጉዳይ መሆኑና የመኖሪያ ቤቱ እየታወቀ በሀሰት ተፈልጋ አልተገኘችም ተብሎ ቃለመሀላ ቀርቦ ጉዳዩ በሌሎች የተሰጠው ውሳኔ በፍትሐብሔር ሥነ-ሥርዓት ሕግ ቁጥር 78 መሠረት ተነስቶ ክርክሩ እኔ ባለሁበት እንዲሰማ በማለት ያቀረቡት አቤቱታ ላይ ካከራከረ በኋላ አመልካች ያቀረቡት ምክንያት የህግ ድጋፍ የሌለው በመሆኑ ታህሣሥ 4 ቀን 2000 ዓ.ም የተሰጠው ውሳኔ የሚነሳበትና ክርክሩ እንደገና የሚታይበት ምክንያት ያለም በማለት የአዲስ አበባ ከተማ ሰበር ሰሚ ችሎት ብይን ሰጥቷል።

አመልካች መጥሪያ ለማድረስ ከመኖሪያ ቤቱ የመጣ ሰው የለም። ተጠሪ የመኖሪያ ቤቱንና አድራሻዬን በሚገባ ያውቀዋል። ተጠሪ መጥሪያ በአካል ለእኔ ማድረስ እየቻለ ያላደረሰ ሲሆን ይኸም ቢታለፍ መጥሪያው እኔ ላየው በምችለው ቦታ በመኖሪያ ቤቱ ላይ መለጠፍ ሲገባው እኔ ልደርስበት በማልችል ቦታ መጥሪያው እንዲለጠፍ በማድረግ የፍርድ ባለመብት የሆንኩበት ውሳኔ በሌለሁበት የተሻረ መሆኑን በመረዳት ፍርዱ ተሰርዞ ወደ ክርክሩ እንደገባ ያቀረብኩት ጥያቄ ውድቅ መደረጉ መሠረታዊ የህግ ስህተት ያለበት ስለሆነ በሰበር ታይቶ ይታረምልኝ በማለት አመልክተዋል። ተጠሪ በበኩሉ ለአመልካች መጥሪያ ለማድረስ የሥነ ሥርዓት ሕጉ በሚደነግገው መሠረት ተገቢውን ጥረት አድርገናል ስለዚህ አመልካች በአግባቡ መጥሪያ ሳይደርሰኝ አላግባብ በሌለሁበት ታይቶ ውሳኔ ተሰጥቶብኛል በማለት የሚያቀርቡት ክርክርክ የህግ ድጋፍ የለውም በማለት መልስ ሰጥተዋል። አመልካች በህጉ የተቀመጠው ቅደም ተከተል መሠረት መጥሪያ አልደረሰኝም በማለት የመልስ መልስ ሰጥተዋል።

ከሥር የክርክሩ አመጣጥና በሰበር የቀረበው ክርክር ከላይ የተገለፀው ሲሆን እኛም መዝገቡን መርምረናል። መዝገቡን እንደመረመርነው አመልካች በሌሎች የተሰጠው ውሳኔ የሚሠረዝበት ምክንያት የለም በማለት የተሰጠው ብይን ተገቢ ነው ወይስ አይደለም? የሚለውን ጭብጥ በመያዝ መዝገቡን መርምረናል።

መዝገቡን እንደመረመርነው አመልካች በህጉ በተቀመጠው ቅደም ተከተል መሠረት በማድረግ መጥሪያ ደርሷቸዋል ወይስ አልደረገቸውም የሚለው ነጥብ የተያዘውን ጭብጥ ለመወሰን ጠቀሜታ አለው። አመልካች ተጠሪ እኔን ፈልጎ አላጠኝም በማለት ተከራክረዋል። ሆኖም ተጠሪ ፈልጎ አላጠኝቷቸውም በማለት በቃለ መሀላ አረጋግጧል። ተጠሪና አመልካች የሚከራከሩት በቤት ኪራይና በአመልካች ወጭ የተሠራ ቤት ባለሀብቱ ማን ነው በሚለው ጭብጥ ዙሪያ ነው። ተጠሪ የአመልካች የቤት አከራይ ነው። ተጠሪ አመልካችን የመኖሪያ ቤት ቁጥር በሚገባ ያውቃል። ተጠሪ አመልካች የምትኖርበት ቤት ባለቤት ነው። መጥሪያ ለማድረስ በአማራጭ መጥሪያ ማድረሻ መንገዶች መጠቀም አስፈላጊ በሚሆንበት ጊዜ ፍርድ ቤቱ ተከላኸ መከሰሱንና ፍርድ ቤት ክርክር ያለበት መሆኑን ለማወቅ የሚያስችለውን የተሻለውን አማራጭ የመጠቀም ግዴታና ኃላፊነት አለበት።

በያዝነው ጉዳይ ተጠሪ አመልካች በአዲስ አበባ ከተማ የመጀመሪያ ፍርድ ቤትም ይግባኝ ሰሚ ፍርድ ቤት በአካል ቀርበው ተከራክረዋል። በዚህ ጊዜ የአመልካች የመኖሪያ አድራሻ በተጠሪ በኩል የሚታወቅና የአመልካችና ተጠሪ የክርክር መንስኤ መሆኑ በመዝገቡ ተመልክቷል የአዲስ አበባ ከተማ ነክ ፍርድ ቤት የሰበር ችሎት ተጠሪ አመልካችን በአድራሻቸው ፈልጎ አላጠኝቷቸውም በማለት ቃለመሀላ ሲያቀርብለት መጥሪያው በፍርድ ቤቱ ግቢ ውስጥ እንዲለጠፍ ማድረግ ስህተት ነው። ምክንያቱም አመልካች የመኖሪያ አድራሻ በግልፅ የሚታወቅ በመሆኑ ፍርድ ቤቱ በፍትሐብሔር ሥነ-ሥርዓት ሕግ ቁጥር 105 ንዑስ አንቀፅ 1 መሠረት መጥሪያው በአመልካች የመኖሪያ ቤት ላይ እንዲለጠፍ ትዕዛዝ መሰጠት ነበረበት። ስለሆነም አመልካች በህጉ የተደነገገው ቅደም ተከተል መሠረት መጥሪያ በወቅቱ በአግባቡ እንዲደርሳቸው ማድረግ ክርክሩ ታይቶ መወሰኑ ስለተረጋገጠ የአዲስ አበባ ከተማ ነክ ፍርድ ቤት የሰበር ችሎት አመልካች በሌሎች በማየት ታህሣሥ 4 ቀን 2000 ዓ.ም የሰጠውን ውሳኔ በፍትሐብሔር ሥነ-ሥርዓት ሕግ ቁጥር 78 ንዑስ አንቀፅ 2 መሠረት በመሠረዝ አመልካች በክርክሩ ገብተው የሚያቀርቡትን ክርክር ከሰማ በኋላ ውሳኔ መሰጠት ሲገባው ታህሣሥ 4 ቀን 2000 ዓ.ም የሰጠሁትን ውሳኔ የማሳሰብ ምክንያት የለም በማለት የሰጠው ብይን መሠረታዊ የህግ ስህተት ያለበት ነው በማለት ወስነናል።

ው ሣ ኔ

1. የአዲስ አበባ ከተማ ነክ ፍርድ ቤት ሰበር ችሎት ጥቅምት 6 ቀን 2002 ዓ.ም የሰጠው ብይን ተሸሯል።
2. የአዲስ አበባ ከተማ ነክ ፍርድ ቤት ሰበር ችሎት አመልካች በሌሎች አይቶ ታህሣሥ 4 ቀን 2000 ዓ.ም የሰጠው ውሳኔ ተሸሯል።
3. የአዲስ አበባ ከተማ ነክ የሰበር ችሎት ጉዳዩን እንደገና አመልካች ባሉበት አይቶ ውሳኔ ይሰጥ ዘንድ በፍትሐብሔር ሥነ-ሥርዓት ሕግ ቁጥር 343(1) መሠረት መልሰን ልክንለታል።
4. በዚህ ፍርድ ቤት ያወጡትን ወጭና ኪሣራ ግራ ቀኝ ለየራሳቸው ይቻሉ ይህ ፍርድ ቤብፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ችሎት በሙሉ ድምፅ ተሰጠ።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት።

ራ/ታ